

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLÜSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Hemma hos Zorn

sig alltför starkt solidarisk med sitt landskap och dess folk, för att han skulle tillfredsställas enbart af medvetandet att han genom sin pensel för Dalarna in i konsten. Därför lefver han midt ibland de sina och tar verksam del i den fosterländska, nydanande rörelse, som vuxit fram i Dalarnas äldsta kulturbygder. Hans hustru, fru Emma Zorn, har samma intressen och har omsatt dem i en fruktbarande verksamhet för den gamla dalaslöjdens pånyttfödelse, och äfven hans syster, fröken Mejt Skeri, offrar sin tid och sina krafter på folkupplysningsarbetet.

Då vi i dag låta våra läsare genom en samling reproduktioner af de taflor, som skola representera svensk konst på utställningen i Venedig, få en föreställning om konstnärens senaste arbeten: de två för den Zornska konsten karakteristiska porträtten af konung Gustaf och änke-

ANDERS ZORN. OLJEMÅLNING AF CARL LARSSON.

DÅ IDUN i dag från ett besök i det celebra Zornska hemmet vid Siljans strand har nöjet meddela en serie bilder af högt intresse, är det oss en ytterligare fögnad att, tack vare konstnärens välvilliga tillmötesgående, kunna inleda deras rad med det splittrnya porträtt af Anders Zorn, som Carl Larsson fullbordade på föremålets senaste födelsedag den 18 februari och hvilket för närvarande finnes utställt i Mora.

DET ÄR inte alltid godt att veta, hvar Zorn finns. Ena dagen kan man se honom på hotell Rydbergs bar, där vår tecknare en gång fångade hans bild, eller söka honom i hans ateljé vid Bryggargatan eller på det kungliga slottet, och den nästa letar man honom på alla dessa platser förgäfvets, medan han ligger ute i sin fiskarstuga och målar. Men ingen misstar sig ett ögonblick på, hvar Zorn är hemma.

Det är i Mora han har sitt hem och alltid har haft, här är han född, och hit har han återvändt, sedan han blifvit den världsberömde konstnären. Återvändt, men icke uteslutande för att i afskildhet arbeta på sin konst och söka sina motiv hos hembygdens natur och människor. Han känner

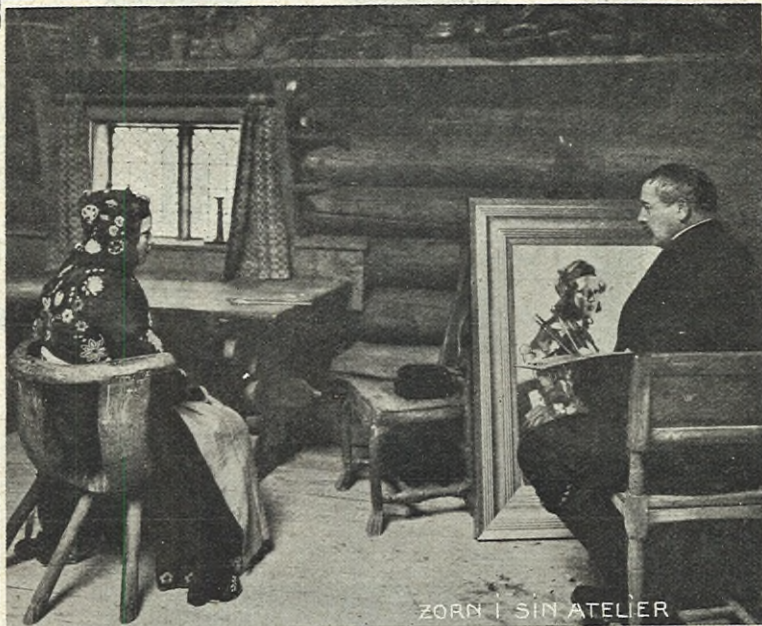

I DAGLIGSTUGAN HOS ANDERS ZORN.
Från vänster till höger fru Emma Zorn, Zorns mor, fröken Ebba Larsson, Zorns syster, Kål Margit.
A. Blomberg foto.

drottning Sofia, de graciösa studierna i naket, kallade "Hjortarna" och "Spången", samt genretafflorna "Vallflickan" och "Hästen vattnas", och samtidigt lämna en serie bilder från det Zornska hemmet, ha vi velat påpeka just detta hems betydelse som ett högkvarter, icke blott för konsten, utan äfven för den nya i svensk-

met bär för öfrigt en individuell och artistisk prägel.

Den främsta insats Anders Zorn gjort i hembygdsrörelsen i Dalarna är helt visst det arbete han nedlagt vid startandet af Mora folkhögsko'a. Då i februari 1906 ett upprop utfärdades med ändamål att få till stånd en folkhögskoleförening i öfre Dalarna,

ZORN I SIN ATELIER

EXTERIÖR AF ATELIERN

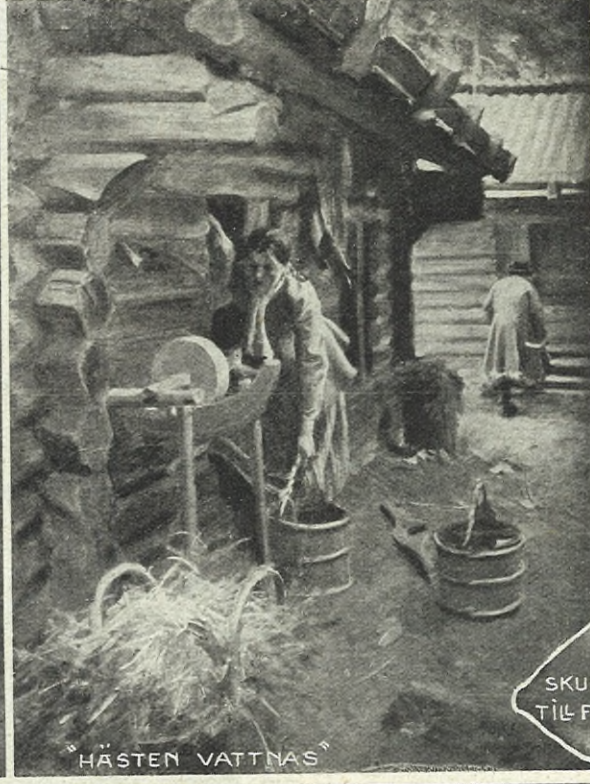
ZORNS GÄRDI MORA

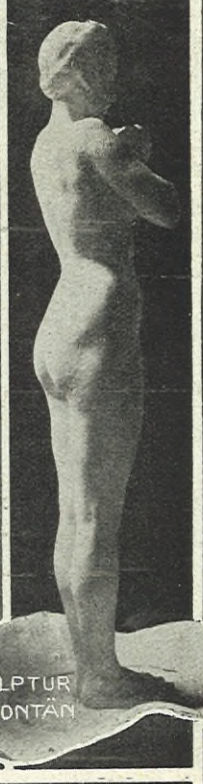
PORTRÄTT AF KONUNG GUSTAF

"VALLFLICKAN"

"HÄSTEN VATTNAS"

SKULPTUR TILL FONTÄN

INTERIÖR FRÅN SALONGEN

PORTRÄTT AF ÄNKEDROTTNING SÖFIA

INTERIÖR FRÅN ATELIERN

hetens tecken begynta hembygdsrörelsen i Dalarna.

Af det Zornska morahemmet är ateljén den senast tillkomna delen. Byggt som ett stockhus, är den ståtlig i sina proportioner, lämnar godt arbetsrum och ljus åt konstnären och verkar genom de artistiska anordningarna synnerligen dekorativ. Bland hufvudbyggnadens rum är den stora dagligstugan, där vi se tre af den Zornska familjens kvinnliga medlemmar församlade, med sina dyrbara konstverk det mest intressanta. Hela hem-

var Zorn en af undertecknarna. Sommaren och hösten samma år anordnade han i Mora och Stockholm retrospektiva utställningar af sina verk och de därigenom inkomna medlen kommo den planerade folkhögskolan till godo. Kort därefter donerade han ytterligare 15,000 kronor till företaget, och hösten 1907 kunde folkhögskolan, som inrymts i den af kommunen upplåtta gamla egendomen Skeriol, öppnas för den bildningssökande manliga och kvinnliga dalaungdomen, icke minst tack vare Zorns frikostighet. Folkhögskolan var då helt

PÄRMAR

till Idun 1908
och föregående år

tillhandahållas till följande priser:
Iduns pärmar, röda med guldtryck... 1: 50
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpreda, röda eller gröna... 0: 50

Kunna erhållas i närmaste bokhand-
del eller direkt från Iduns expedition,
om rekvisition och likvid i postanvisning
insändes.

undervisningen af fröken Mejt Skeri, hvars skolköskurser blifvit knutna till folkhögskolan.

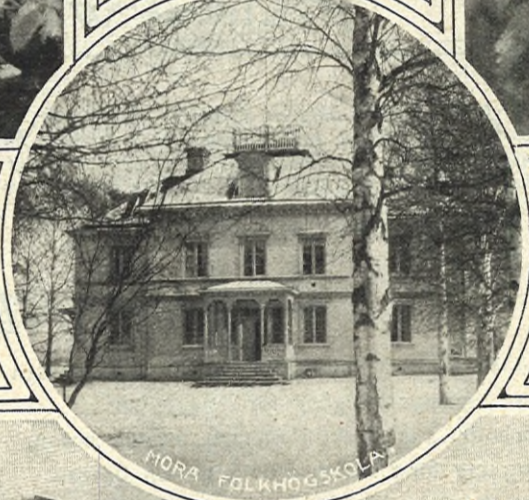
Ett ytterligare bevis på sitt varma intresse för folkhögskolan har Zorn i dessa dagar gifvit genom sitt anbud att genom köp förvärfva åt densamma den egendom, i hvars byggnader den nu är inrymd. Folkhögskolan skulle därigenom erhålla bl. a. den fördelen att kunna anlägga småbruk och idka trädgårdsskötsel.

"HJORTARNA."

"DEN BRÄCKLIGA SPÅNGEN."

MORA FOLKHÖGSKOLA

visst något för sig bland alla de öfriga i landet genom de många och utsökta konstverk, som genom ordförandens, artisten Zorns, försorg prydde densamma. Att ha en sådan ledare i frihandstekning som den framstående konstnären är helt visst också för folkhögskoleelever något sällsynt.

Sedan invigningsdagen i november 1907 då, för att citera en dalaman, "ett nytt ljus tändes i Dalarna", har skolans arbete ostördt fortgått under ledning af rektor J. Romson, också han en morason. De speciellt kvinnliga läroämnen skötas, slöjden af fröken Beda Larsson, som sedan länge i sin väf- och slöjdskola arbetat för spridande af kunskap i hemslöjd, och skolköks-

För fullständighetens skull bör i detta sammanhang också påpekas Zorns intresse för idrotter, gamla och nya, och hur han uppmuntrat dem i sin hemtrakt genom anordnandet af sporrande täflingar.

Den tid tyckes förbi, då konstnärerna i förnäm och afskild ro ägnade sig åt sitt yrkes utöfning. Allt mer och mer börja de träda fram ur sin isolering, ut bland människorna, och den väg de på så sätt slagit in på för helt visst till rikare utbyte mellan konsten och folket, till fromma för båda parter. Zorns exempel här vid lag är ett af de många; hans namns klang och personlighets pondus göra det säkert till ett af de kraftigast verkande.

EN LEKTION I FOLKHÖGSKOLAN

I SLÖJDKLASSEN.

I SKOLKÖKET

Begär alltid **KOCKUMS** Granit-emaljerade **KOKKÄRL** Gifffria och syrefasta. Prisbilliga. Fås på begäran öfver —allt i hela världen.—

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s tillverkade af utsökt råvara på tidsenligaste sätt, äro nutidens förnämsta. Finnes hos hvarje välsorterad specerihandlare i riket.

Hafregryn & Sundhetsmjöl
SVEA
Prisbelönda med högsta utmärkelser.

Våra landsmän i Amerika.

ETT TALANDE bevis på, att de kulturella intressena hos skandinaverna i Amerika äro nog märkliga att bilda ett sammanhållande element mellan de olika folken, är den med uteslutande ideella syften grundade föreningen American-Scandinavian Society, för hvars verksamhet och första årsmöte vi här nedan redogöra.

FÖR OMKRING ETT år sedan stiftades i Förenta staterna — med presidenten för Newyorks främsta läroanstalt, dr Nickolas Murray Butler som ordförande — en förening med syfte att verka för kulturellt samarbete, vänskap och samförstånd mellan amerikanare och skandinaver och mellan skandinaverna i Amerika inbördes. Denna förening afhöll för ett par veckor sedan i Newyork sin första stora årsfest, som hade samlat öfver 450 skandinaver från olika delar af Förenta staterna.

Vår bild visar den stora rikt dekorerade bankettsalen i hotell Astor, till sista plats fylld med en festklädd publik. Det är ett utomordentligt vackert prof på amerikansk fotografieringskonst, värdt att framhållas som förebild, äfven för våra skickligaste svenska fotografer. Hvar och en af de hundratals deltagarna framträder tydligt utan att, som annars så ofta är fallet på gruppfotografier, den ene skymmer undan den andre, och då man därtill betänker att plåten är tagen vid artificiellt ljus, måste man än mer förvåna sig öfver dess klarhet och skärpa.

Bland deltagarna i banketten, som blef den största svensk-amerikanska fest, som hittills gått af stapeln, märktes svenske ministern Lagercrantz, den danske grefve C. Moltke och den norske Ove Gude, hvilka alla tre nedrest från Washington för att öfvervara festen.

Bland framstående svensk-amerikaner närvaro Brooklyns förre boroughpresident, den kände svenske advokaten J. Edw. Swanström. För öfrigt syntes här Newyorks kanske mest uppburne och kanske rikaste svensk, förre svenske konsuln A. E. Johnsson, chef för skandinavisk-amerikanska och rysk-amerikanska Atlantlinjernas amerikanska kontor, de svenska, norska och danska konsulerna i Newyork Magnus Clarholm, C. Raven och J. Clan, kanslern för Newyork University dr Mac Cracken, chefen för Förenta staternas undervisningsväsen, dr Elmer E. Brown, presidenten för College of the City of Newyork dr John H. Finley, chefen för immigrationsväsendet Robert Watchorn, en norsk-amerikansk kongressman Halvor Steenerson m. fl. Svenskarna voro för öfrigt talrikast representerade.

Hälsningstalet hölls af professor Butler till de tre ministrarna och formade sig som en varm hyllning till skandinaverna, deras duglighet och intelligens och konstnärliga, litterära, vetenskapliga och sociala kulturinsatser. I sitt svarstal framhöll minister Lagercrantz, att American-Scandinavian Society är byggd på den stora principen, att vetenskapen liksom solljuset skall komma det goda i världen att växa, och att denna princip ej känner någon rasskillnad eller några skrankor mellan samhällsklasserna. Han framhåfde de svenska insatserna genom män sådana som Linné, John Ericsson, Berzelius, Schéele och Alfred Nobel i forskningens tjänst och slutade med att önska framgång åt föreningens sträfvan att främja vetenskapen och knyta band mellan lärosätena i Amerika och Norden.

Mellan talen sjöngos med stort jubel mottagna svenska sånger af Lyran, den största svenska sångföreningen i Newyork, hvilket också bidrog att ge den glänsande festen en öfvervägande svensk prägel.

Svenska Landskap

En diktcykel af
Hjalmar Wallander

DEN UNGE diktaren Hjalmar Wallander, förut välbekant för vår läsekrets, har gripit sig an med en serie svenska landskapsstudier i poetisk form, af hvilka vi i dag göra början med författarens hyllningsdikt till sin födelsebygd. Det är vår afsikt att låta hvarje dikt åtföljas af en typisk vignett från det landskap, som besjunges, och vi våga hoppas, att de fosterländska stroferna skola väcka tacksam genklang i många svenska hjärtan.

* I. VÄRMLAND. * TILL MIN MOR. *

SOM NÄR MIN MOR förtalde mig en saga om äfventyr en gång för längesedan och det var mörkt i rummet, brasan brann, jag såg först sagans bild i töcken draga, en drömsyn lik, förbi mitt öga, medan på ögonblickets vingar tiden svann. Men så kom plötsligt kraft i linjer svaga och sagan stod där lefvande och sann, och innan brasan brunnit ut den hann båd' mänsklig form och mänsklig skönhet taga.

Så är det ock med Värmland — sagans land! Dess mörka skogar voro sagans gårdar, dess jättetallar, rös och blåa berg förgångna sagotiders minnesvårdar af urfolks seder och af urtids färg.

Djupt ur dess gömslen hörde jag en gång som barn med skräckfull bäfvan vitrans sång. Där lefde sagoting och myst och råt och bodde dolda krafter djupt i myr, och där låg farlig gast på lömskt försåt och lyste bragder, spel och äfventyr med purpurtrådars glans i sagoväfven. Och vid hvar insjöns strand, då månen slog sin silfverslöja omkring land och skog jag hörde sjöfrun röra sig i säfven, förnam i dunklet hennes hviskning äfven och såg hur mörkt och mördande hon log...

Sen dess ha åren gått; min barndom svann, min ungdoms drömtid med och jag blef man och fördes bort af livvets hårda vindar. — Nu susar nordan i min hemgårds lindar, min dröm är slut och själf jag är en ann'. Nu lyser Värmland i en annan färg med ved i skogen, malm i sina berg. I blekta trasor är min sagoväf, glömd sjöfruns spökgestalt i strandens säf. — Där ligger landet med sin djupa skog, sin teg som svartnat efter plöjarns plog, ett mödans land, där också lifvet går med frukt och frö ur nutidsröjda snår, sen berget öppnade sin sagovärld och göt sin hårda malm i smältans härd.

Ja, så ha sagans dunkla bilder bytt med verkligheten hamn, allt dunkelt flytt. Blott jorden, hemmets jord har än mig fången och hviskar sagor från en tid förgången, från Värmland, sagans urland, stolt och fritt, från allt därhemma, som en gång var mitt. Då lyssnar jag, med hjärtat fullt, till sången ur sagans skog som till min moders röst och känner, lisad, barn på nytt, hur mången förtviflans tanke lyfts ifrån mitt bröst.

LÄS!

Några äldre årgångar realiserar till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till **Expeditionen af Idun, Stockholm**, erhålles inom Sverige **portofritt**:

Idun 1892	2: —	Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5: 50
Idun 1893 (nr 1 felas)	2: —	Idun 1907 (med julnumret) .....
Idun 1895 (utan julnummer)	2: —	Iduns julnummer 1894 .....
Idun 1902 (med julnumret)	4: —	Iduns julnummer 1898 .....
Idun 1903 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905 .....
Idun 1904 (med julnumret)	5: —	Barngarderoben 1905, komplett .....
Idun 1905 (med julnumret, nr 28 felas)	5: —	Barngarderoben 1908, nr 4 o. 5 felar .....

LÄS!

“Tant Lotten”.

En athållen 70-åring.

DET VAR en härlig sommarafon — den 20 augusti 1892 — då en ung glad tärna för första gången vandrade öfver gården till Hårstorps hushållsskola. De första intrycken stå ännu så lifligt för minnet, därför att de ha så många associationer, äro så starkt förenade med bilden af en rik, varm personlighet, “Tant Lotten”.

Vid förstuvisten mötte en vänlig, brunögd kvinna, som helt hjärtligt välkomnade med sitt: “Här är Tant Lotten!”

Allt inom skolan andades denna innerliga trefnad, bar denna varma hemprägel, hvilken endast verkliga kvinnor kunna sätta på de områden, de verksamhetsfält, som genom gudomlig skickelse blifvit deras, därför att just där deras egenskaper komma till sin fulla, rika utveckling.

Det fordras också mer än vanlig uppfostrareblick för att rätt kunna leda en mängd unga flickor, hvilka nyss lämnat skolan och på ett år skola inhämta de kunskaper, som fordras för att praktiskt och insiktsfullt kunna sköta ett hem. De egenskaperna voro emellertid medfödda hos Tant Lotten.

Genom eget föredöme och ej med tomma ord har hon förstått uppväcka det bästa, ädlaste hos hvarje ung flicka, som anförtrots henne, och månget hem, som nu är harmoniskt och lyckligt, skulle helt säkert haft en annan prägel, om ej den blifvande husmodern först gått i skola hos Tant Lotten.

Hur väl och trofast minns man inte allt från det lyckliga oförgätliga Hårstorpsåret: köksdagarna med alla dess många hvardagsbestyr, julbak och kalaser, det trefliga dunket i väfstolarna, lördagsuppköpen på torget i Motala, glada utfärder och serenader, uppsittningsnätter och namnsdagsfirningar — öfver allt och med alla: “Tant Lotten”!

Betecknande äro också de motton som inskrifvits bland ordningsreglerna: “Den, som icke vill arbeta, skall icke heller äta”; “Idog hand gör rik” samt först och sist: “Bed och arbeta”. Särskildt det sista gaf grundtonen i samlifvet. Med bön börjades dagen och kunde därför lyktas i ro.

Ingen pietistisk, trångbröstad religiositet, utan frisk, glad kristendom i uppfyllelsen af orden: “Du skall älska din nästa som dig själf,” var det Tant ville bibringa sina elever. Så gingo åren — hvar höst kom ett femtontal unga, lefnadsglada flickor med stora förväntningar. Många mycket opraktiska och omöjliga, alla emellertid med lust att lära — och ingen blef besviken.

Hvar och en, som lefvat i Tant Lottens närhet, har af henne mottagit rika kunskapskatter — icke sådana, som stå att inhämta i böcker — utan verklig lifskunskap, bottnande i hennes erfarenhet och stora människokännedom.

“Tants make har då aldrig funnits,” yttrade en gång en af

LOTTEN NORDGREN.

John Wallgren foto.

flickorna, — “och kommer heller aldrig att finnas,” fortsatte Tant helt frimodigt. Ja, hos henne finns en sådan humor, en sådan inneboende, frisk glädthet och förståelse för de unga. Hon var inte bara den skickliga lärarinnan, utan den moderliga vännen, som man fullt och helt kan anförtro sig åt.

I Ulricehamn, i härlig västgötabygd, skådade Hedvig Elisabeth Charlotta Nordgren första gången dagens ljus. Det var den 14 mars 1839. Föräldrarna voro dåvarande handlanden N. J. Nordgren och hans maka Johanna Eleonora, född L'Anglois. Å modernet härstammade Lotten från en fransk släkt, hvilken under oroliga tider i Frankrike tog sin tillflykt till Sverige. Kanske har med det franska blodet kommit det lifliga, humoristiska lynnet, den ljusa synen på tingen.

Som skolväsendet i den lilla staden ej stod synnerligen högt, sändes Lotten till Alingsås, där hon genomgick Elis Beijers läroverk för flickor. När hon efter slutad skolgång återkom till hemmet, tog hon lektioner i musik och målning, för hvilket hon ägde stora anlag, isynnerhet för det senare.

HÅRSTORPS HUSHÅLLSSKOLA.

Hennes uppfostran fulländades så i Stockholm, hvarefter hon som afhållen privatlärarinna arbetade i flera år. I början af sjuttioalet öppnade hon en flickskola i Motala, hvilken fortgick omkring 10 år. Därpå öppnade hon i förening med en i husliga sysselsättningar van medföreståndarinna Sveriges första praktiska hushållsskola för bildade flickor vid Samuelsberg.

Skolan kunde snart inte rymma alla, som sökte inträde, hvareför bolaget upplöstes och Lotten Nordgren startade en egen skola, som länge sköttes af henne under namn af Hårstorps hushållsskola.

Ett sådant fullödigt arbete som Tant Lottens måste emellertid ta på krafterna, och tillbringar hon nu sitt “otium cum dignitate” å sin förtjusande villa Björkhem, helt nära sitt forna hem, i hägn af björkar och vid bruset af Motala ström.

Där har hon redt sig ett verkligt Fridhem och haft glädjen att ända till hög ålder vårda en älskad moder, mottaga syskon och syskonbarn och andra kära vänner, som längta efter en fristad från jättet och slitet i stora, vida världen.

Turister, som vid sommartid färdas förbi med kanalbåtarna, kunna inte undgå att beundrande stanna framför den täcka, lilla ljusgröna villan och fröjda sig åt anblicken af den vackra, väl ordnade trädgården, och mer än en gång hör man: här måste bo lyckliga människor!

Ja, lyckliga alla de, som likt allas vår kära Tant Lotten förstå att ta vara på de rika utvecklingsmöjligheter, alla de stora gifvor Skaparen nedlagt hos dem. “Jorden skulle bli ett himmelrike, om blott människorna rätt fattade sin uppgift att hjälpa och stödja hvarandra,” yttrade Tant för någon tid sedan.

Däri ligger också en hel lifsfilosofi innesluten. Borde vi inte alla behjarta detta?

När höstetid är inne, då ser man bäst, om de löften våren gifvit infriats, om sådd och skörd stå i förhållande till hvarandra.

Hvad Tant Lotten i kärlek och ljus tro på de unga sätt under vår- och sommar, det har hon nu sett skjuta brodd, spira fram och ge lif åt nya skördar, på alltjämt nya områden.

I hela Sverige, på andra sidan Bottenhafvet, ända ned till Kaspiska hafvet växa telningar af hennes sådd, af hennes aldrig sviktande energi och tro på det godas seger.

Det är därför vi — hennes forna elever — på hennes högtidsdag ville förena oss och önska henne sol och lycka i höstetid, välsignelse för dagar, som komma, samt bringa henne allas vårt *Tack för allt!*

EN F. D. ELEV.

LUZERN

◉ Förmäm vistelseort under sommaren. ◉
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

En skandinavisk

SKANDINAVISK-AMERIKANSKA SÄLLSKAPETS ÅRSFEST PÅ ASTOR HOTEL I NEWYORK. 1. SVENSKA MINISTERN LAGERCRANTZ. 2. NORSKA MINISTERN GUDE. 3.

avisk jättebankett i Amerika

G/LA

1. LAGERCRANTZ. 2. NORSKE MINISTERN GUDE. 3. FRU GUDE. 4. DANSKE MINSTERN GREFVE MOLTKE. SE ARTIKELN: "VÅRA LANDSMÄN I AMERIKA".

"Som agnar för vinden."

En berättelse från jordbäfnings-

Landet för Idun af Astrid Ahnfelt.

(Forts.)

CONCETTA lyfte upp en flik af Lucillas kappa och kysste den häftigt. Med sitt folks snabba uppfattning hade hon genast förstått, att den de gått att söka var Lucilla kärare än lifvet själf.

Den lilla karavanen hade åter satt sig i rörelse.

Tonio strålade och förtjust öfver sin upphöjda plats på Pieros axel, Pietra och Annunziata mätta och belåtna och nätt nypande i

sina vida förkläden, som räckte ända ned till fotlederna och kommo dem att känna sig riktigt stora och fullvuxna.

Lucilla hade lagt handen på den lilla tjocka Concettas skuldra och skyndade framåt utan att känna smärtan af sina sår.

Dock hade de icke tagit många steg på via Monasteri, förrän de blefvo hejdade. En soldat kom ledande vid handen en gammal gumma, som var höljd i ett långt, svart dok af groft tyg. Med ens slet den gamla sig lös och rusade fram till Concetta.

— Hvarför går du och rullar hufvudet framför dig? ropade hon.

Concetta gjorde hastigt korstecknet och räckte ut sin lediga hand mot Pietra och Annunziata. — Hör inte på henne, barn!

— Och ni andra, hvar har ni tappat edra hufvuden, i brunnen kanske? Den vansinniga brast ut i ett våldsamt skratt, som kom hela hennes kropp att skaka.

— Hennes son blef halshuggen inför hennes ögon af en nedfallande bjälke. — Med sonlig ömhet lade soldaten armen om henne och förde henne undan.

Ett par kvarter längre bort måste de stanna på nytt. En afdelning flottister hade spärrat vägen framför en fyra våningar hög byggnad, eller rättare sagdt, hvad som en gång varit ett fyravåningshus. Nu återstod endast en del af fasaden, två fönster bred; bakom var det gapande intet.

I öfversta våningen skyttade en kvinnlig gestalt, som klängt sig fast vid en fönsterbåge. Så hade hon tillbringat fem dygn under rop på hjälp, men först nu hade hennes röst blifvit hörd.

Att resa upp stegen mot den vacklande muren hade varit en säker död, icke blott för den nödställda, men äfven för den, som skulle hämta henne ned.

Ett annat sätt måste försökas.

Efter en kort öfverläggning började de unge sjömännena att med snabba händer knyta samman de linor de medfört. Sedan detta var gjordt, fick Piero och de som voro med honom befallning att draga sig tio steg tillbaka och icke röra sig ur stället. En lottkastning afgjorde därpå, hvem som skulle utföra vägstycket. Den lotten fallit på, en undersätsig och kraftig ung man på omkring tjugufem år, vecklade genast ihop den långa linan i en rundel, som han trädde öfver handen, i det han lade

DE HUSVILLA ÖFVERGE DET HÄRJADE MESSINA.

hufvudet tillbaka och såg upp med ett uttryck af seg viljekraft.

¶ Ett ögonblick, och så slungades linan, beskriver en stor båge i luften. Alla höllo in andan. Skulle hon lyckas gripa den? En arm räcktes ut, en hand famlade i luften, men grep blott om det tomma intet. Linan föll tillbaka och blef liggande på marken som en stor, sammanvecklad orm.

Manazzia!

Det ljud som ett besvärjelseord.

Ett nytt kast.

Som en raket steg linan rakt upp i luften och slog in genom fönsteröppningen. Nu famlade icke längre en darrande hand om det tomma intet, nu blefvo två händer ifrigt sysselsatta med att göra fast den.

Den unge flottisten satte händerna för munnen som en lur:

— Sitter den stadigt?

Svagt som en vindfläkt kom svaret: ... Ja ... men jag ... orkar inte ...

— Stå blott stilla!

Med dessa ord kastade han af jackan, fattade tag i den nedhängande linan och klättrade upp, lika obekymradt som hade det gällt en luftfärd från fartygsdäcket. På mindre än en minut var han uppe. Med ett raskt grepp fattade han om den unga kvinnan, placerade henne gränse öfver sina axlar och började långsamt färdens tillbaka.

Ofrivilligt sjönko Lucilla och Concetta på knä. Pietra och Annunziata stoppade fingrarna i munnen för att inte skrika i rädsla, men Tonio förstod inte att det var fråga om annat än lek. Han fäktade med sina små armar i luften och skrattade af förtjusning utan att fråga efter Pieros hyssjningar.

Om hon tar öfverbalansen ...? Då är de förlorade båda två ... Eller om muren ger efter ...? Dessa voro de ångestfulla frågor åskådarna gjorde sig i tysthet.

Men hon höll så hårdt om hans hufvud, och hennes ben sutto som i skrufstad under hans armveck. De voro icke längre två skilda varelser, utan blott en enda. Icke kunde heller endast deras samfälliga kroppsvikt komma en fyra våningar hög mur att störta samman.

När de voro några alnar från marken, bildade de öfriga flottisterna en halfcirkel och togo emot dem i sina utbredda armar. Först då svimmade de båda två.

— ... Nej, nej, icke ännu, längre ned på

du mig inte? Fulvio? Snart kommer de med hackor och spadar. Och jag skall fukta dina läppar med vatten, med det friskaste vatten ... Fulvio, du kan inte vara död! Din Lucilla lever ju ... Allt ifrigare gräde hennes fingrar bland stenarne, som färgades röda af dropande blod, och hon lade icke märke till att Piero med Concetta och barnen hunnit fram och stodo bakom henne.

Piero såg sig noga omkring. — Här har de redan varit och grävt, sade han sakta till Concetta. — Om levande eller döda har husets folk förts bort. Man ser öfverallt spår efter hackor och spadar.

Concetta lade sig ned på knä.

— Lilla syster, hviskade hon — lilla syster, du får inte förtvifla! Kanske är han räddad.

— O nej, då hade han kommit att söka mig. Han ligger här nere ännu. Vi måste gräva fram honom!

— Lilla syster, här har redan blifvit gräfdt.

Lucilla vände sig om. Hennes svarta ögon vidgades, och ansiktet blef hvitt som ett pappesblad.

— Piero säger, fortsatte Concetta — att här inte kan finnas någon under ruinerna, att alla redan blifvit bortförda.

Lucilla sjönk ihop som för ett slag från en osynlig hand.

— Då är han död, sade hon med bruten stämma. — Då är han död ... Annars hade han kommit till mig. Han är död ... Han är redan långt, långt borta ... och hans hem är en ruin — ... I nästan hviskande ton och stelt blickande framför sig, fortsatte hon: — Då jag fyllde sexton år, gaf han mig en bok, där han hade skrivit: "... När du en dag står midt uppe i lifvets fullhet, älskad och älskande, omgifven af make och barn, tänk då på den, som är långt, långt borta, som aldrig vunnit någon lycka, som skall gå bort barnlös, hvars hem är en ruin ..." Sedan kom den lyckliga tiden i ateljén, den dagen, då jag sade honom, att jag älskade honom ... Och nu skulle han vara död, under det jag lever ... under det jag lever ... I detsamma blixtrade det till i de nyss så liflösa ögonen, och en blodvåg sköt upp på den bleka kinden. Nu förstår jag! Med dessa ord sprang hon upp och bredde ut armarne. Nu förstår jag, att det var för att jag skulle möta dig i döden som du kallade på mig i drömmen. Ja, nu kommer jag! Alltjämt med utbredda armar

Olika användning.

På grund af sina välgörande inverknisar har originalfabrikatet Salubrin erhållit och bibehållit sin plats å de finaste toalettbord såväl som i de enklaste hem och användes dagligen för hudens, hårets och tändernas vård.

På grund af sin öfverlägset framstående förmåga att hålla sär rena och friska och att verka fördelande och smärtstillande vid fall af yttre skador anses Salubrin vara oumbärligt öfverallt, där man använt det på sätt, som i bruksanvisningen meddelas.

IDUNS MODELLKATALOG

Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

skyndade hon emot en halft raserad mur för att krossa pannan däremot, men uppfångades af Piero, som med ett språng ställde sig i vägen.

— Låt oss skynda oss ned till hamnen! ropade han till Concetta och lyfte Lucilla upp i sina armar, trots hennes motstånd.

— Jag vill dö, jag vill dö, låt mig dö!

Med Tonio på armen och tätt följd af de båda förskräckta små flickorna skyndade Concetta fram och fattade Lucillas ena nedhängande hand.

— Eccellenza, förtvifla inte, kanske lefver han! Kära, välsignade...

— Vattra! Eccellenta vara glad, jollrade Tonio och tryckte sina mjuka läppar mot det grofva kaptyget.

— Hör, hvad den oskyldige säger! snyftade Concetta. — Han lefver, han är räddad! Det är jag så viss på som hade jag hört en änglästämman ropa det ur skyn.

— Nej, nej, han är död... annars hade han kommit till mig. Jag vill följa honom. Han har kallat mig!

Lucilla gjorde ett våldsamt försök att befria sig ur Pieros grepp, som blott blef ännu fastare.

— Lilla syster, började Concetta på nytt — se, solen lysor bakom molnen, himlen är inte längre borta nu än förr! Vi får inte förtvifla, de heliga martyrerna härdade ut.

Lucilla strök sig öfver pannan... Härdad ut... Var jag på väg att begå en feg handling? O Fulvio, förlåt mig! Med en ström af tårar lät hon hufvudet sjunka ned mot Pieros axel.

— Hon måste genast bort från den här platsen, från staden, från fasans ort, sade Piero lågmäldt till Concetta. — Annars — han pekade på pannan.

Stum och sluten i sin sorg lät Lucilla dem utan motstånd taga vård om hennes blödande händer och fötter i det improviserade sjukhuset nere vid hamnen. Där utdelades äfven klädespersedlar af alla slag och stärkande buljong. Concetta höll upp Tonio framför sig. Hur den lilla koltan klädde honom!

En stund senare fördes de alla ned till en roddbåt och ombord på en stor ångare, som anländt samma dag och fällt ankar ute på redan.

Klockan var dess namn.

Blef den ett budskap om tröst och hjälp för alla sårade och sörjande och flyende?

ANDRA KAPITLET.

En större sorg än en människa kan bära.

NYÅRSDADEN GICK in med en pinande nordan, som svepte öfver gator och torg och kom de florbhängda fanorna att smälla ut vid de våldsamma vindkasterna.

Himlen var blytung, hängde ända ned emot hustaken.

I en af Neapels äldre stadsdelar reser sig en väldig byggnadskomplex. Den står där så glänsande, så ny och finputsad, tycks rakt icke höra samman med de ålderdomliga, mossbelupna kyrkor och kloster, som trängas och knuffas rundt omkring.

Det är som ville den göra spe af veteranerna från flydda sekel, som ville den stå där som ett skinande ljus och föra den nya tidens talan.

Bort med kyrkor och kloster, plats för vetenskapen! är det tredje Italiens paroll.

I en af Nya klinikens större salar hade professorn i modern patologi samlat omkring sig det halfva hundratal unge män, som skulle del-

taga i hans nödhjälps expedition till Sicilien och Calabrien.

— Den olycka, som träffat vårt land, är större och mera förödande än om vi förlorat två hundra tusen män i en drabbning, började han. — Städer och byar ligger grusade och under ruinerna ännu lefvande varelser, som hungrar och törstar och ropar på hjälp — och af hvilka många är svårt skadade. De få, som undkommo, är skräckslagna, har förlorat all handlingskraft. Så har vi läst oss till i tidningarpe. Sammalunda var förhållandet år sjuttonhundraåttiofem, då hundratjugu städer och byar jämnades med jorden. Men för hundratjugufem år sedan fanns icke våra dagars kommunikationer. Många ha redan hunnit ned till olycksplatserna, och det bedrifves ett energiskt räddningsarbete. Som de flesta beger sig till Messina och Reggio, de båda hufvudcentra, vore det min mening att uppsöka mindre platser, måhända blottade på all hjälp utifrån. Dock afreser vi i kväll till Messina. Därifrån får vi sedan göra våra rekognosceringsturer. Rikligt med sjukvårdsartiklar, proviant, kläder och byggnadsmaterial föres nu som bäst ombord på Klockan. Mötesplatsen blir nere vid *la nuova Immacolatella* klockan half sex! — Var det något? Professorn såg med vredgadt rynkade ögonbryn på sina församlade medicinare och frivilliga. Han hade tyckt sig förmärka liksom ett undertryckt löje och snabba blickar åt sidan.

Dörren hade gått upp och en liten långrockad figur med trekantig hatt hade glidit in mellan männen, som nästan alla utan undantag voro högväxta, hvarför han icke kommit till synes för professorn. Men vid dennes barskt uttalade fråga gjordes rum för den nykomne, som med en smula kutande rygg steg fram i salen.

Det glimmade plötsligt till i professorns kloka ögon med den forskande blicken, och ett nästan omärkligt leende krusade läpparne, men försvann hastigt i det mörka, böljande skägget.

— Hvad forskaffar mig äran? frågade han med en lätt bugning.

— Äran är helt och hållet på min sida, herr professor, svarade den lille mannen med pipig stämning och blicken fäst på sin högra, spännprydd sko. — Och jag kommer för att utbedja mig en ynnest.

— Hvad för en ynnest?

Nu flyttades blicken till den vänstra skon. — Att få taga del i expeditionen, herr professor. Det är icke blott lekamlig nöd och vända, som...

— Det är bra, det är bra! Professorn sträckte ut handen liksom för att hejda en fruktad ordström. — Möt vid *la nuova Immacolatella* klockan half sex, tillade han därpå.

Ändtligen vågade den långrockade se upp. Hans skägglösa ansikte var ungt, men hyn skiftade i grönt och blicken var utan glans. Han såg ut att år ut och år in ha vistats i någon af de gamla mossbelupna kyrkorna, som ligga i närheten af sjukhuset.

— Ja, gossar, sade professorn, vänd till de öfriga — nu går hvar och en till sina bestyr, och så mötas vi half sex.

— Vi ska punktligt vara på platsen, svarade alla med en mun.

Professorn tog några steg nedåt dörren, men erinrade sig plötsligt något.

— Ett ord, don... don... han såg bort mot den unge mannen i prästrooken.

— Beppino, svarade denne med anspråkslös stämning. Åter gömde sig ett nästan omärkligt leende i professorns skägg. — Jo, don Beppino, jag måste förbereda er på att vi kommer att lefva på skeppsskorpor och konserveradt kött,

hvertill det nog blir skvalt beställt med sängplatserna.

— Åh, hvad det beträffar — jag lefver mest på fisk, svarade don Beppino och började fingra på ett litet krucifix, som stack fram mellan ett par knapphål i rocken. — Och på seminariet hade vi hårda bäddar, tillade han.

— Fisk lär vi nog få bli utan och sängarne blir kanske vår moder jorden, förklarade professorn skrattande och gick bort till klädhängaren för att hämta rock och hatt. Men tio par tjänstvilliga händer förekommo honom.

— I morgon blir det annat att göra än att hålla i rockar! I hast blifven allvarsam rörde professorn hälsande vid hatten och lämnade salen.

Don Beppino fann då för godt att undandraga sig den generande uppmärksamhet han var utsatt för och smög fortast möjligt ut genom dörren, nedför trapporna och in genom en smal bakport till ett gammalt palats, som befinner sig i närheten af Nya kliniken.

I spridda grupper begåfvo sig expeditionens medlemmar ned i staden.

Där voro ett tjugotal nya medicinare, som nu för första gången riktigt skulle få komma i elden och aflägga prof på sin duglighet. Där voro äfven åtskilliga farmacie studerande och ingenjörer och dessutom ett stort antal frivilliga af skilda yrken. Från Foggia hade kommit ett tiotal arbetare, tillhörande Gröna korset, den syditalienska stadens räddningskår. Bland dem var äfven en ung student, hvars frimodiga, glada väsen genast måste tillvinna sig sympatier. Han gick redan arm i arm med ett par medicinare, som han gjort bekantskap med en timme förut.

Om expeditionen skulle räkna en präst bland sina medlemmar, var det ju bara i sin ordning, att där äfven skulle finnas en advokat. Denne, en fanatisk beundrare af professorn, gick nu, högröstad och gestikulerande, i sällskap med en förmögen possessionat från trakten af Foggia, som anslutit sig till expeditionen tillsammans med sina båda bröder, af hvilka den yngste var en glödande republikan.

— Se nu bara! utropade advokaten och blef stående midt på Dantetorget — är det inte betecknande, att vi neapolitanare placerat en karusell vid sidan om Dantemonumentet. Det är hvad jag alltid säger, det finns ingen hållning på oss, det...

— Nå, nå, medlade den andre. — Karusellen står ju stilla i dag.

Neapel var heller inte att känna igen. Det glada, bullrande Neapel hade fått sorgens stämpel. Öfverallt florbhängda fanor, öfverallt förstämda, af sorg nedtyngda människoskaror.

Det enda, som störde tystnaden, var signaler från de otaliga automobiler, som susade mellan sjukhus och hamnens tilläggsplatser. Och hvarhelst en automobil flög fram vek mängden undan, beskrefvo droskorna en stor lof. De sårade, som lågo där på bårarne, väckte öfverallt det djupaste deltagande.

Klockan half åtta lyfte Klockan ankar och snart därefter kallades till aftonmåltid.

Omkring det hästskoformade bordet samlades ett sjuttiototal personer. Flere anmälningar om deltagande i expeditionen hade ingått under dagens lopp. Så hade det tillkommit ett par amerikanska läkare, den ene lång och smärt, den andre undersätsig, båda med utseende af män, som varit med i drabbningar.

(Forts.)

Hvarje husmoder Barngarderoben Hvarje sömmerska likaså.
bör prenumerera på **Pris för helt år 3 kr.; halft år 1 60 kr.** **12 häften årligen.**
Lösnummer 30 öre.

*Ur verkans
Konstkrönika*

*W. von Gegerfelt
och "De unga"*

GÄR MAN i dessa snötunga vinterdagar upp i Konstföreningens lokal, mötes ögat af bilder från italienska städer och italienskt haf — allt insvept i starkt solljus. Och bland dessa, som dominera utställningen, äro instuckna några skånska och halländska kuststycken, hvilkas mera dämpade färgskala och kärfvare lufttoner tjäna att ännu mera framhäfva de italienska dukarnes starka kulör.

Den utställande konstnären är Wilhelm von Gegerfelt, samtida med Per Ekström och en af de svenska 80-talsparisarnes mera kända medlemmar.

Han har ej på mycket länge utställt något i Stockholm, hvarför konstnären torde vara en ny bekantskap för många och en i flere afseenden intressant sådan.

Samtliga nu exponerade konstverk äro från de senare årens produktion och ha ej förut visats offentligt. De italienska motiven från Venedig, Pellestrina, Chioggia o. s. v. präglas alla, som sagdt, af stark koloristisk hållning, men ibland är det ej utan att man skulle önskat mera ekonomisering med effekterna.

Dukarna från de halländska och skånska kusterna röja ett intresserad studium af sydsvensk natur, liksom de vittna om en oförminskad penselns vigör.

Konstnärslaget "De unga" är en ny artistgrupp, som gjort sin lärospån under Richard Bergh och Karl Nordström och hvars nu pågående utställning i Hallins konsthandel visar öfvervägande godt gry.

De bästa bland dessa spirande talanger äga synbarligen en fond af ömt natursinne, de ha förmågan att känna starkt och rikt inför anletsdragen i ett landskap.

Där är till exempel Ture Ander, som på ett lyckligt sätt målat Tivedsbygden i vinter- och vårstämning, Arthur Carlsson-Percy, hvars slättbilder inge aktning genom det poetiska

i uppfattningen och den delikata färgbehandlingen, vidare Arvid Nilsson, hvars bergslagsbilder äga en mustfyllt stämning, samt Carl M. Ryd och Sigfrid Ullman, hvilka båda äro representerade af karaktäristiska landskapsbilder. Tillika visa sig dessa unga begåfningar som goda porträttmålare, och särskildt har Carlsson-Percy i sitt "Porträtt af mor" åstadkommit en lika vacker som verklighetspräglad människoskildring.

Naturligtvis har utställningen äfven att bära på tyngden af en del omogna och trefvande alster, dukar, inför hvilka man frågar sig, huruvida deras upphofsmän verkligen kunna bli till något gagn för konsten. Men sådant hör

A. Blomberg foto.

ju till och får tagas med ro. Hvad som finnes af godt och lifskraftigt gör sig gällande i alla fall.

E. H—N.

Gustaf af Geijerstam.

I SJÄLFVA presslägningsstunden ingår meddelandet, att författaren Gustaf af Geijerstam aflidit härstädes efter en tids sjuklighet.

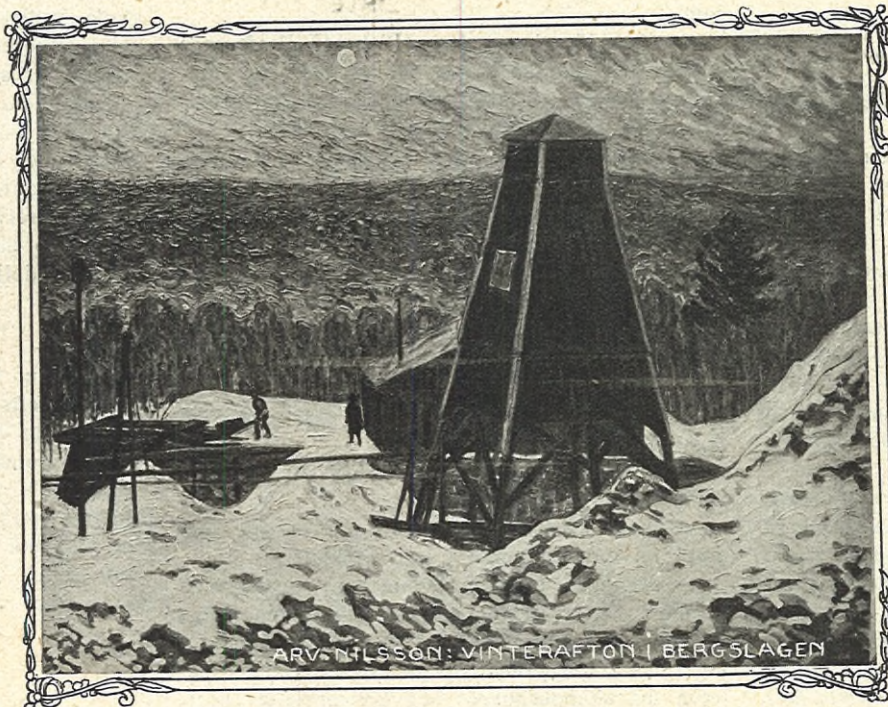
Som våra läsare erinra sig, har Idun redan vid ett par föregående tillfällen meddelat skildringar om Geijerstam som diktare, dels 1903 i en längre essay af Hellen Lindgren, dels i 1908 års årgång med anledning af författarens femtioårsdag, hvarför vi nu hänvisa till dessa artiklar.

Det har äfven varit Idun förunnadt att räkna den nu bortgångne diktaren bland sina högst skattade medarbetare, och vi behöfva ej påminna om de värdefulla bidrag i form af skildringar ur svenskt familjelif, hvarmed han tid efter annan riktade våra spalter. Senast 1906 publicerades i vår följtongsafdelning en längre berättelse "Maggie, roman från gamla dagar," hvilken hittills ej förelagat i bokform, men som i höst utkommer under titeln "Thora" å Albert Bonniers förlag.

Geijerstams nu avslutade lifsgärning visar en ovanligt rik produktion, och däribland finnas åtskilliga volymer, som representera något af det bästa 80-talets renässans tillförde den svenska prosadikten.

Dessutom har han gjort en ganska rik insats i vår dramatiska litteratur, dels genom några präktiga folkpjäser och dels på det borgerliga lustspelets område.

Hans kärnsvenska kynne och trygga godmodighet gjorde honom särskildt lämpad för denna diktart, och det var en förlust, att han ej fann tid att flitigare odla densamma.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

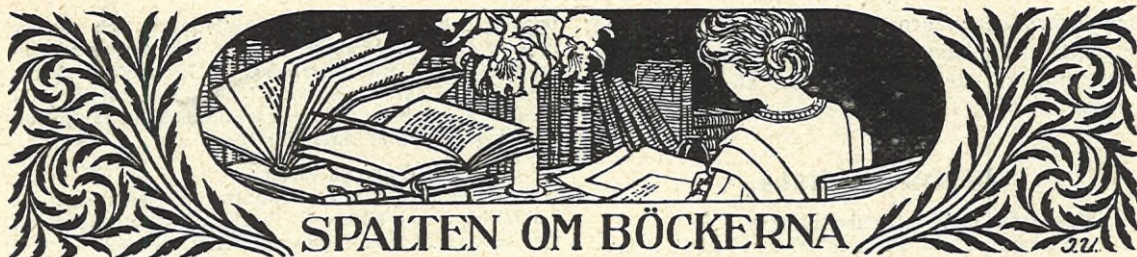
Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: **Bluslif** 40 öre, **Kjelmönster utan släp** 50 öre, **Prinsessklädning** 75 öre, **Reformdräkt** 75 öre, **Barndräktsmönster** 50 öre, **Kragmönster** (Pellerin) 50 öre, **Kappmönster** 60 öre, **Nationaldräktsmönster** 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

SPALTEN OM BÖCKERNA

IDUNS BOKLISTA upptar hädanefter titlarna på samtliga insända nyutkomna böcker. De arbeten, som dessutom önskas granskade af våra fackanmälare (för skönlitteratur friherrinnan Marika Stjernstedt-Cederström m. fl., för ungdomslitteratur seminariadjunkten Marie Louise Gagner), böra tillställas redaktionen i tvenne exemplar.

SOM EN VÅRENS första svala i denna marsvinter har Fredrik Vetterlund sändt ut en versbok, *I Gråbergsland och andra dikter* — af hvilka några (de minst lyckade) äro på prosa.

Det ligger några år mellan denna Vetterlunds diktsamling och den föregående, hvilken framkom endast som tillägg till en prosasamling litterära studier. Det är blygsamt bagage för en poet, men poeten är också till sitt lynne blygsam, i sin gest sober. Hans tonfall äro lågmälda, han har icke alltid så alldeles lätt att finna uttrycket — jag menar icke här den poetiska formen, hvilken fyller alla rimliga anspråk — utan ordet själf. För oss svenskar ligger som ett karaktäristikon i ungdomen en viss stolt blyghet, en art tunghäfta, som åtminstone frälsar oss från ymnig och tröttsam pratsamhet: detta ungdomliga drag har Fredrik Vetterlund behållit. Och kanske blir det ännu mer påfallande, emedan han i sin diktning aldrig rifvit bryggan mellan sitt nu och sin ungdoms stad, sin tidiga ungdoms drömmar och landskap. Han går tillbaka och finner att det gamla icke mer helt kan fylla hans lif; han har en ny gärning framför sig och intill sig. Men han kan och vill ej mista denna sago-ungdom, trots allt, den betyder för honom tillvarons enhetlighet, grunden för all växt — och så slår han i diktningen bryggan endast fastare. Han hör ej till de starka, som bränna sina skepp, och trängtar ej efter att blifva en af dem.

Det finns många vackra saker i Vetterlunds bok, särskildt, som af ofvanskrifna kanske framgår, i de lyriska och innerliga momenten, där poeten funnit sina mest personliga uttryck och bäst öfvertygar oss.

Harald Jacobson: *Italia* kommer här bredvid Vetterlunds dikter endast till följd af tillfälligheternas brutalitet. Här flyter versen sida upp och sida ner med samma lyckliga lätthet att dikta. En trubadur från nordens har mötts af söderns "rosor, rosor", kullarnas drufvor, af templens konst och af vänners trofasta handslag. Så "gjets det eld i hans sänger",

att de flamma högt och intet sky,

eller, som det heter på ett annat ställe, då diktaren gör en färd på Alpsjön:

Och Lied på Lied sig svingar från sommarångarns däck.

I dessa, som bekant onda tider äro Harald Jacobsons dikter vittnesbörd om en oförfalskad poetisk hälsa. Vi lyckönska honom därtill och anbefalla därmed hans bok, som dessutom har en hel del förträffliga strofer.

Hvad skall man nu säga om *Astrid Ahnfelts* roman *I blinda*? Den är öfver fyra hundra stora sidor lång, och det är betydligt. Det kräver ett stort tålamod af läsaren, såvida förf. inte är en mästare, hvilket verkligen vore ett excessivt påstående om fröken Ahnfelt. Det måste tyvärr tvärtom sägas, att af dessa 400 sidor äro flertalet skäligen formlösa, ofta meningslösa, fyllda af föga sympatiskt fruntimmersprat, af naiv advokatyr i skvallerförveck-

lingar. Men: det finns ett moment, som bär upp boken, en ton, som man icke genast eller icke ens snart hör, för alla dessa babblande stämmor, men som småningom väcker ens uppmärksamhet och hvad mer är — behåller den. Det finns patos i denna bok, det finns en människa bakom dessa ojämna sidor. Det finns ett uppriktigt lidandesdrag och en oförbehållsamhet att blotta sig, som kan vara mera nai än medveten och som har många puerila uttryck, men man läser ut boken, som när man i enrum med en människa hör henne tala ut om sig själf med ett bevekande: tro mig, tro mig! Man kan vara ointresserad af historien, af fabeln, men rösten rycker med. I detta tecken är det man har att ställa förhoppningar på fröken Ahnfelts utveckling som författarinna.

Slutligen endast några rader om *Viljan*, en psykologisk-etisk undersökning af *John Landquist*. Jag vill inte ge mig in på någon detaljerad utredning af arbetet, och kan det knappast, då detta kräver en filosofisk skolning, som jag saknar. Icke heller har jag intrycket att författaren lyckats finna någon giltig slutformel, något verkligt lösenord för det stora problemet. Men hans undersökning, hans kritik af olika metoder, hans sammandragande af skilda faser i det väldiga ämnet kunna ej undgå att fångla och intressera äfven icke-fackmannen. Det är en känslig psykolog som fört pennan, och arbetet är fullt af slutledningar, af iakttagelser, som frappa. Den filosofiske forskaren enar här i sig poetisk intuitivitet och ett vackert och verkligt allvar.

MARIKA STJERNSTEDT.

För små artister.

EN BRORSDOTTER till Viktor Rydberg, som ägnat sig åt lärarinns kall, har utarbetat en originell ritbok för skola och hem, för hvilken här nedan redogöres.

FRAMFÖR MIG ligga tvenne häften af en nyutkommen ritkurs för skola och hem (Ritbok för skola och hem. Utarbetad af Edit Rydberg. Hugo Brusewitz förlag, Göteborg). Redan den med fin artistisk smak utstyrda vintjetten lockar till närmare bekantskap.

Fröken Edit Rydberg söker här i sin mån fullfölja sin släkts traditioner inom pedagogikens och konstens område. Hon är nämligen dotter till den på sin tid framstående folkskoleinspektören för Göteborgs och Bohus län, läraren vid den s. k. Meijbergerska skolan i Göteborg Carl Aug. Rydberg, hvilken i samarbete med Torsten Rudenschiöld nedlade ett nitiskt arbete vid nydaningen af Göteborgs folkskoleväsen.

EDIT RYDBERG.

Brorsdotter till vår store Viktor Rydberg är hon, undantagandes änkan professorskan Rydberg, hans enda kvarlevande anförvant med namnet Rydberg.

Vid val af lefnadsbana beslöt fröken Rydberg trots trägna studier vid Göteborgs musei rit- och målarskola samt för framstående artister att ägna sig åt småbarnsundervisningen. Berätta, illustrera, teckna för de små tycktes henne vida mera intresseväckande än en teckningslärarinns vid gifna kurser bundna arbete.

Sagor, berättelser — allt fick vid undervisningen form, men härunder uppmärksammade fröken Rydberg alltmer barnens förkärlek för teckningar af djur, ingenting förmådde så sporra till själfverksamhet som just denna teckning. Deras ifver var stor, men svårigheten att afbilda djuret ännu större.

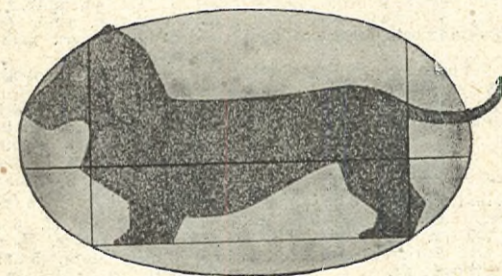
Huru kunna åstadkomma nog enkla djurtyper, möjliga att utföra af barn redan på skolans lägre stadier, frågade sig fröken Rydberg. För att vinna svar på frågan, för att få kännedom om teckningsundervisningen utom Sverige företog fröken Rydberg så en studieresa till England, där teckningsundervisningen redan från början intager en framstående plats på skolans schema.

Hemkommen utarbetade fröken Rydberg därpå ofvan nämnda ritkurs, hvars första häfte till större delen upptages af med få linjer elegant utförda djurtyper, andra häftet innehåller därjämte teckningar af föremål och stiliserade växter. För att få handen smidig och ögat vant vid vackra linjer och rätta proportioner har fröken Rydberg inriktat sina figurer i cirklar och ovaler som stöd för ögat och gifvande färdighet åt handen. Teckningarna böra utföras på linoleumplattor och med krita eller på papper med kol och färgläggas med vaxkritor. Till hjälp vid ritningen i hemmet hafva cirkellarna och ovalerna tryckts i de nu utgifna häftena.

Afsikten med ritkursen har varit att gifva lif åt teckningsundervisningen genom lämpligt urval af för barnen intressanta djur och föremål och på samma gång bibringa dem en raskare linjeföring och ett säkrare öga än en från all konstruktion fri teckningsundervisning medför.

Om fröken Rydberg lyckats fylla alla de kraf, skolan ställer på en ny metod vid den grundläggande teckningsundervisningen, är omöjligt att vid endast påseende afgöra, Säkert är emellertid att här föreligger ett nytt, originellt uppslag, och att denna ritkurs företer ett fullt själfständigt arbete och har intet af ritkursers vanliga fel att utgöra litet plockgods härifrån och därifrån, hvarför den förefaller väl värd att uppmärksammas såväl af skolans målsmän som af hemmen.

KLARA JONSSON.

ETT LITET PROF UR FRÖKEN RYDBERGS RITBOK.

Ett praktiskt husbibliotek.

HUR OFTA stå vi ej handfallna i det dagliga lifvet, då det gäller att ordna en eller annan angelägenhet af praktisk natur eller att klargöra för oss själfva innebörden af en diskussion eller att utreda ett spörsmål på det politiska, sociala eller merkantila området. Våra allmän-

kunskaper räcka ej till, de ha nöts bort under en lifsverksamhet, som inriktats blott på en enda punkt, eller också klickar vårt minne, och den facklitteratur vi skulle behöfvat för att friska upp detsamma, är alltför svåråtkomlig.

Därför fylla de små bekväma handböcker, hvilka i sammanträngd och populär form innehålla skatter af vetande inom olika grenar, en verklig mission.

Förlagsfirman *Fröleen & Comp.* härstades har nyligen, under rubriken "Fröleens handböcker", börjat utgifva en dylik serie volymer i olika ämnen. En af dessa utgör en praktisk handbok för föräldrar och heter "Våra små och deras vård under de första lefnadsåren", af dr J. Lagerholm. En annan, till hvilken dr K. Hagman är författare, ger en öfersikt af Sveriges statsförvaltning, en tredje handlar om konst och konststilar, af Hugo Gyllander, nr 4 är en ordbok öfver främmande ord i svenska språket, utarbetad af Sven Linde, nr 5 består af "Handelslära, rådgifvare för köpmän, affärsbiträden och menige man", nr 6 handlar om "Överföring af drifkraft", af ingenjör Ernst Hammarström, nr 7 ger en inblick i Sveriges skatteväsende och är utarbetad af e. o. hofrättsnotarien Axel Carlborg, och nr 8 af samma författare heter "Medborgaren" och utgör en öfersikt af svenska medborgares allmänna rättigheter och skyldigheter.

Ytterligare volymer äro under förberedelse att utkomma. Det lider intet tvifvel, att dessa handböcker skola finna en stor spridning, allra helst som de stöjdja sig på de modernaste rön

och erfarenheter, äro bekväma till formatet, af en tilltalande utstyrelse och säljas, inbundna i klotband, till det billiga priset af 1 krona pr volym.

Iduns boklista.

Wahlström & Widstrands förlag:

I gråbergsland och andra dikter af *Fredrik Vetterlund*. — En bikt, berättelse af *Maxim Gorki*. — Vår kyrkolära; en diskussion i Svenska Dagbladets spalter.

Aktiebol. Ljus:

Italia; en diktsamling af *Harald Jacobson*.

Albert Bonniers förlag:

Min syn på lifvet; studier af *Peter Alenberg*.

Hugo Gebers förlag:

Lifvet och dess lagar; af *Fr. Weis*. — Hugo Gebers enkronasbibliotek: Fru patronessan af *Jenny Engelke*. — Ur vårt fosterlands historia efter 1809. Tidsbilder af *Emil Svensén*.

C. E. Fritzes Bokförl. A. B.:

Småbrukarens bibliotek V: Kaninsskötsel af *Thyra Brandelius*.

Björck & Börjesson:

Riksförstoraendaren; skådespel i fem akter af *August Strindberg*.

Fr. Skoglunds förlag:

Bland forntidens ypperste I: Pythagoras' lif och lära; af *Edouard Schuré*. — En liten minnesbok i Svensk historia, utgifven af *Adolf Danielson*.

Fröleen & Comp.:

Fröleens handböcker: Nr 1. Våra små och deras vård under de första lefnadsåren, af *J. Lagerholm*. Nr 2. Sveriges statsförvaltning af *J. Lagerholm*. Nr 3. Konst och konststilar, af *Hugo Gyllander*. Nr 4. Främmande ord i svenska språket af *Sven Linde*. Nr 5. Handelslära, praktisk rådgifvare och

uppslagsbok för köpmän, affärsbiträden och menige man af *dr Edv. Schäffer*. Nr 6. Överföring af drifkraft, af *Ernst Hammarström*. Nr 7. Sveriges skatteväsende, af *Axel Carlborg*. Nr 8. Medborgaren, öfersikt af svenska medborgares allmänna rättigheter och skyldigheter af *Axel Carlborg*.

C. W. K. Gleerups förlag:

Gleerupska Biblioteket: Naturen och människolifvet i skildringar och bilder. I. Världshistoriskt panorama, med text af *M. von Reymond*. Häft. 37—42.

Diverse förlag:

Ljungkile Bok-, pappers-, handelsförl.: Lifssmeden, världsfredens man af *Amandus Söderberg*. — N. P. Pehrssons förlag, Göteborg: Miniaturböcker I. Soluppgång, af *Frances Little*. Öfvers. af *Ebba Atterbom*. Anteckningar om släkten Barnekow; af *A. Barnekow*. (Eget förlag.)

"Stockholmskan".

Vår pristäffing för svenska konstnärer.

VI ERINRA ännu en gång om vår intressanta pristäffing angående en framställning i bild af den moderna stockholmskan, för hvilken täffing vi utfäst tre pris om respektive fem hundra, tre hundra och två hundra kronor. Prisdömare äro *hrr Carl Larsson och Carl G. Laurin*. Det intresse täffingen redan rönt från hrr konstnärers sida visar till fullo, att idéen slagit an. Med dessa rader vilja vi nu nå fram till dem, som ännu ej beslutat sig för att delta, och bedja vi få påpeka, att täffingstiden utgår den 1 april.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 14—20 MARS 1909.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med mandamin-tårta. Middag: Julienesoppa; kokt slätvar med hummersås; stekt hare med brynt potatis och salader; apelsin-glass med grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; ägg; köttstufning i snäckor (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med bruna bönor; soppa på blandad frukt.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sillssås med potatis. Middag: Bräckt skinka med potatispuré; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt köttfärs (rester från måndag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blomkålspuré med rostadt bröd; gädda med pepparkakor och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; stekt färsk strömming med brynt potatis; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; fraspannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkottletter med parmesanerost; äppelmos med grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtpuré med jordärtskockor; laxpudding med skiradt smör.

RECEPT:

Mondamin-tårta (f. 6 pers.). 250 gr. fint smör, 4 hela ägg, 220 gr. strösocker, 200 gr. mandaminmjöl, 2 äggulor, $\frac{1}{2}$ tsk. finrivet citronskal, 1 knifspudd horthornssalt.
Till pannan: $\frac{1}{2}$ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Det milda cremelika lödder som utmärker

Florodol-Tvålen

utgör icke blott substanserna af de utsökta fettkämnerna utan därjämte balsamiskt-antiseptiska essenser af högsta betydelse för hudskönhet, hvarigenom huden blir sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn ren och klar, hals och händer hvita och mjuka. Högsta utmärkelse: Guldmedalj i Norrköping 1906.

TEKN. A.-BOL. FLORA, GEFLE.

VÄRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortsläpas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, närringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera närringsrik, fänsmakande och fast (ej lös och alemlig).

OBS. Den extra kvalitén i pakterna.

Beredning: Smöret tvättas och röres till hvitt skum. I smöret inarbetas efter hvarannat de hela äggen, och till hvarje ägg en rågad matsked af sockret och lika mycket af mandaminet. (För hvarje ägg som tillsättes röres smeten i 5 min.) Massan röres därefter i 15 min. Resten af mandaminet röres väl med äggulorna och hjorthornssaltet samt tillsättes i smeten jämte det fint rifna citronskallet. Massan hälls i smord och brödbestredd form och gräddas omkr. $\frac{1}{2}$ tim. i ordinär ugnsvärme.

Julienesoppa (f. 6 pers.). 2 små morötter, 1 palsternacka, $\frac{1}{2}$ selleri, 1 liten purjolök, 1 litet salads-hufvud, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, 1 lit. stark klar buljong samt kajennepeppar.

Beredning: Rotsakerna sköljas, skrapas och skäras i mycket fina strimlor, saladshufvudet sköljes och skäres likaledes i strimlor. Rotsakerna brynas väl i smöret och sockras, buljongen tillsättes, saladen ilägges och soppan får koka omkr. $\frac{1}{2}$ tim., hvarefter den afsmakas och serveras mycket varm.

Hummersås (f. 6 pers.). 1 kula kräftsmör à 25 öre, $\frac{1}{2}$ msk. smör (10 gr.), 3 msk. mjöl, 5 dcl. fiskspad, 3 dcl. tunn grädde, 1 liten burk hummer, salt, hvitpeppar, socker, 1 äggula.

Beredning: Smöret smältes, mjölet tillsättes och fräses med smöret i 2 min. Fiskbuljongen och grädden ihällas och såsen får koka under rörning 10 min. Den sönderskurna hummern ilägges, och såsen afsmakas med kryddorna. Den uppvispade äggulan tillsättes och såsen får sjuda.

Anm. Sedan hummern är ilagd röres såsen mycket försiktigt så att hummern ej går sönder.

Stekt hare (f. 6 pers.). 1 unghare, 1 citron, $\frac{1}{2}$ kg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), $\frac{1}{2}$ msk. salt, $\frac{3}{4}$ lit. buljong eller vatten.

Sås: $\frac{1}{2}$ msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl, köttsky, 2 dcl. tjock grädde. Beredning: Haren bör hänga 3—6 dagar, allt efter årstiden. Den fläs och alla hinnor borttagas ytterst noga. Hufvudet afskäres och äfvenså slaksi-

dorna. Ryggen och lärbena knäckas. Haren sköljes väl, torkas med en kött-handduk och ingnides med citronen. Spacket skäres i fina strimlor, som vändas i saltet. Härmed späckas haren på ryggen och på de köttigaste delarna af lären. Smöret brynes i en stekgryta. Haren ilägges och brynes vackert på alla sidor samt saltas och spades med buljongen litet i sänder. Den får därefter steka med tätt slutet lock 1— $\frac{1}{2}$ timme.

Smör och mjöl sammanfräses, kött-skyn silas och skummas samt tillsättes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter grädden tillsättes och såsen får ett uppskok samt afsmakas.

Apelsin-glass med grädde (f. pers.). Skalen af 2 apelsiner, saften af 4 apelsiner, 7 dcl. tjock grädde, 5 äggulor, 1 hg. socker, $\frac{1}{4}$ dcl. vatten.

Beredning: Apelsinerna sköljas väl och skalas. Allt det hvita bortskäres och skalen skäres i strimlor. 3 dcl. af grädden kokas upp, apelsinstrimlorna ilägges och grädden övertäckes samt får stå, tills den är kall, hvarefter massan får sjuda öfver elden till en tjock kräm under jämn vispning. Kastrullen afliftes och vispningen fortsättes tills krämen är kall. Apelsin-saften kokas med det öfriga sockret och vattnet till en slemmig lag, som får kallna hvarefter den blandas med krämen och massan hälls i glassmaskin att frysa. Resten af grädden vispas till hårdt skum och nedröres då glassen är halfrusen.

Köttstufning i snäckor (f. 6 pers.). Rester af stek eller fågel, (omkring $\frac{1}{2}$ lit. finskuret kött), 75 gr. kalbrässa.

Hvit sås: 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl; champinjonspad, vatten, 3 msk. smör (60 gr.), 4 dcl. buljong, salt, $\frac{1}{2}$ burk champinjoner à 70 öre, 2 dcl. tunn grädde, salt, hvitpeppar. Till snäckorna: 1 msk. smör (20 gr.).
Äggstufning: 2 ägg, 1 tsk. hvitemjöl, 2 dcl. tunn grädde, salt, socker. Till garnering: $\frac{1}{2}$ burk champinjoner à 70 öre, 1 msk. smör (20 gr.).

Beredning: Köttet skäres i fina tärningar. Kalbräset sköljes väl och påsättes i kallt vatten, tillsatt med litet salt och får koka omkring 10 min. Det upptages och får kallna samt rensas och skäras i små tärningar och spadet tillvaratages. Köttet, bräset och champinjoner fräses väl i smöret. Till såsen fräses smör och mjöl, champinjonspad, buljong och grädde påspades och såsen får under rörning koka 15 min., hvarefter köttet ilägges och stufningen afsmakas med kryddorna. Snäckorna smörjas med smör och köttstufningen ilägges. Äggen vispas med grädden, mjölet och kryddorna och litet af äggstufningen hälls öfver köttstufningen i snäckorna. Dessa insätts i god ugnsvärme att gräddas tills äggstufningen fått vackert gul-brun färg. De tagas då ut ur ugnen och garneras med de fint hackade champinjoner, frästa i smöret.

BOSÄTTNINGAR
erhållas förmånligast genom s. k.

Bosättningsförsäkring
Fullständiga bosättningar för 2 à 3 rum och kök till Kr. 1,600, 1,800, 2,000 o. s. v.
OBS. I 10 års amortering.
Begär prospekt och upplysningar.
Separatutställning omfattande ett 40-tal rumsinteriorer är anordnad i våra lokaler uti egendomen 24 A Greffhuregatan (f. d. Tattersall).

Nordiska Kompaniet
STOCKHOLM.

Fraspannkaka (f. 6 pers.). 6 dcl. torrt hvitemjöl, 3 msk. socker, 1 lit. tjock grädde, 6 dcl. vatten, 3 dcl. (3 hg.) skiradt smör.

Beredning: Mjölet torkas väl i värmugnen, hvarefter det siktas i ett fat och blandas med sockret. Grädden tillsättes litet i sänder omväxlande med vattnet och det skirade, men afsvalnade smöret. En pannkaksagg uppvärms långsamt och till hvarje pannkaka tagas ungefär 3 msk. af smeten. Då pannkakan fått vacker gulbrun färg, rullas den på en för ändamålet afsedd kapp.

Kalkkottletter med parmesanerost (f. 6 pers.). 9 kalkkottletter, 1 liten msk. salt, $\frac{1}{2}$ tsk. hvitpeppar, 1 ägg, 2 msk. grädde, 4 msk. stötta skorpor, 2 msk. rifven parmesanost, 3 msk. smör (60 gr.), $\frac{1}{2}$ lit. kokande vatten, $\frac{1}{2}$ tsk. Liebig's kött-extrakt, $\frac{1}{2}$ tsk. salt.

Makaroner: 2 kpk. idealmakaroner, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 4 msk. tomaturpuré.

Beredning: Kottletterna tvättas med en duk, doppad i hett vatten, huggas, bultas lätt på båda sidor samt putsas väl. De beströms med salt och peppar, doppas i det uppvispade ägget, blandadt med grädden samt vändas i en blandning af de stötta skorpor och den rifna osten. De brynas därefter i smöret i en tackjärnspanna,

nedläggs i en järnkastrull, pannan urvispas med det kokande vattnet tillsatt med köttextrakt och saltet, och såsen hälls öfver kottletterna. De få därefter färdigsteka med tätt slutet lock under $\frac{1}{4}$ tim.

Makaroner sköljas i kallt vatten, påsätts i kokande, saltadt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de upphålls i durkslag och öfverspolas med varmt vatten. De läggs i ett fat och tomatpurén tillsättes under försiktig rörning.

Makaroner uppläggs på midten af ett varmt serveringsfat, kottletterna rundt omkring och såsen hälls öfver. Äppelmos (f. 18 pers.). 625 gr. toppsocker, $\frac{2}{3}$ dcl. vatten, 2 kg äppeln, skal och saft af $\frac{1}{2}$ citron, 1 gr. salicylsyra.

Beredning: Sockret hugges i små stycken och lägges i en syltgröta, vattnet påhälls och när sockret är smält, kokas det till en klar, slemmig lag, som får kallna i grytan. Äpplena skalas, skäras i mycket tunna klyftor och kärnhusen borttagas. De nedläggs allt eftersom de skalas i den kalla sockerlagen för att bibehålla sin färg. De påsätts sedan att koka tills de falla sönder och bilda ett mos. Äppelmoset ej nog syrligt, tillsättes citronen. Upplägges i geléskål och serveras med vispad grädde.